



## **Kříže a památníky ve Francově Lhotě**

### **Památník**

Pomník padlých z I. světové války ve Francově Lhotě

Myšlenky postavit pomník padlým občanům z I. světové války v rámci 20.výročí vzniku Československé republiky v roce 1938 se ujaly organizace mládeže Dorost republikánské mládeže a Sdružení katolické omladiny, které v té době v obci vyvíjely činnost. Vzaly na sebe i finanční stránku akce, protože v obecních účtech z té doby není žádná položka vztahující se k nějakému pomníku. Který podnik pomník zhotovil se už nedá zjistit.

Politické události v roce 1938, kdy zásahem Mnichovského diktátu a odtrhnutí pohraničních území a jejich připojení k Německu v září 1938 se změnily i politické poměry na zbývajícím území ČSR, byly rozpuštěny politické strany a některé organizace.

18.11.1938 byla vytvořena jedna strana tzv. Strana národní jednoty, při níž byla utvořena i organizace pro mládež tzv. Mladá národní jednota. Tyto měly nahradit dřívější organizace. Okupací Čech a Moravy Německem 15.3.1939 byly i tyto zrušeny a později byly nahrazeny spolkem tzv. Národním souručenstvím. Tolik na vysvětlenou, proč bylo na původním pomníku uvedeno věnování:

„Obětem světové války věnuje Mladá národní jednota“.

Politické události na přelomu let 1938-39 předbíhaly vyrobění pomníku, který byl dohotoven na jaře 1939. Proto ten nápis i bronzový státní znak byl ještě československý. Pomník běl původně nižší část s deskou se jmény všech padlých ve dvou sloupcích a úzkou vysokou deskou, na níž byl státní znak a uvedené věnování. V prvních dnech po zřízení tzv. Protektorátu Čechy a Morava ještě nebylo hned všechno omezeno a tak když byl pomník hotový v tom stavu, jak byl udělán, byl postaven poblíž školy v místě zrušeného domu čp.193, který byl i s pozemkem vykoupen obcí a obyvatelé přestěhováni do nového obecního chudobince právě dokončeného, který převzal také domovní číslo 193. O zbývajícím prostor bylo rozšířeno malé školní hřiště. K pomníku byla pořízená malá dřevěná zahrádka a vysázeny dva topoly. Velmi brzy však z nařízení okupačních úřadů musel být z pomníku odstraněn výše uvedený státní znak. Byl však uschován a po roce 1945 znovu na pomník umístěn. Tento stav pomníku trval až do roku 1970. Z vysazených stromků vyrostly mohutné topoly, na pařezu o průměru 50 až 60 cm a mohutnými kořeny.

V roce 1970 při 25. výročí konce II. světové války bylo místním národním výborem rozhodnuto, že pomník bude rozšířen o druhou desku po pravé straně, na které budou uvedeny také oběti z druhé světové války. Zároveň bylo překryto původní věnování deskou s nápisem: „ Padli, abychom my mohli žít“. V tuto dobu byly odstraněny topoly, jejich kořeny původní pomník vykláněly z roviny. Postupně bylo upravováno i prostranství kolem pomníku. Takto upravený pomník byl odhalen při slavnosti dne 4.5.1970. Úpravu provedla firma Kamenictví Komunálních služeb ve Valašských Kloboukách. Postupně byla kolem pomníku zhotovena kovová zahrádka a vysázeny dvě tuje. Tento stav trval do roku 1978.

Když byla v tomto roce zahájena přístavba školy, musel být pomník odstraněn, protože by stál přímo ve staveništi a byl uskladněn. Počítalo se s jeho umístěním před kulturním domem. Ale protože nutnější stavby (škola, školka) měly přednost, dočkal se nového místa u kulturního domu až v roce 1983, kdy pro něj bylo upraveno prostranství naproti vchodu do kulturního domu u potoka. Nebylo na něm nic změněno.

V listopadu 1992 byl pomník přemístěn na hřbitov vlevo od hlavního vchodu na hřbitov. Bronzový státní znak se ale nezachoval, někdo ho během let odcizil.

/potud zapsal pan Josef Václavík, bývalý kronikář obce/

V roce 2007 provedla Obec Francova Lhota další opravu pomníku. Provedla ji firma Jana Rejdy z Brumova- Bylnice. Oprava stála 235 500,- Kč. Chybějící znak byl vytesán do kamene.



Památník u školy



Památník u kulturního domu



Památník na hřbitově